

VỀ DỰ BÁO “HẬU TPP”, TRUNG QUỐC HƯỞNG LỢI TỪ SỰ TỔN THẤT CỦA HOA KỲ

Nguyễn Ngọc Anh*

*Trung tâm Ngôn ngữ và Quốc tế học, Trường Đại học Ngoại ngữ, ĐHQGHN,
Phạm Văn Đồng, Cầu Giấy, Hà Nội, Việt Nam*

Nhận bài ngày 20 tháng 06 năm 2017

Chỉnh sửa ngày 18 tháng 07 năm 2017; Chấp nhận đăng ngày 26 tháng 07 năm 2017

Tóm tắt: Nghiên cứu trước tiên phân tích dự báo “hậu TPP”, *Trung Quốc hưởng lợi từ sự tổn thất của Hoa Kỳ* trên cơ sở tham chiếu thực tiễn và lý thuyết Chủ nghĩa Hiện thực cấu trúc và Chủ nghĩa Tự do thể chế, từ đó chỉ ra những quan điểm khác nhau đối với dự báo này. Tiếp theo, nghiên cứu đưa ra quan điểm đối với dự báo “hậu TPP”, *Trung Quốc hưởng lợi từ sự tổn thất của Hoa Kỳ*, cho rằng TPP chỉ là một trong các biện pháp của Hoa Kỳ nhằm ngăn chặn sự thách thức của Trung Quốc đối với trật tự quốc tế do Hoa Kỳ dẫn dắt. Vì vậy, chưa đủ cơ sở để cho rằng TPP sẽ dẫn đến sự tăng hoặc giảm quyền lực của Hoa Kỳ và Trung Quốc. Cho dù không có TPP, nhưng nếu quyết tâm, Hoa Kỳ vẫn còn các biện pháp hữu hiệu khác.

Từ khóa: TPP, Hiện thực cấu trúc, Tự do thể chế, Hoa Kỳ, Trung Quốc

Đặt vấn đề

Ngày 23 tháng 1 năm 2017, Tổng thống Hoa Kỳ Donald Trump đã kí sắc lệnh Hoa Kỳ chính thức rút khỏi Hiệp định Đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP)⁽¹⁾. Trong quá trình tranh cử, Donald Trump đã nhiều lần tuyên bố nếu trúng cử Tổng thống, một trong những việc làm ưu tiên là rút khỏi Hiệp định TPP. Ngay từ đó, các công trình nghiên cứu tình hình thế giới sau khi Hoa Kỳ rút khỏi TPP đã xuất hiện ngày một nhiều, cùng với đó là những dự báo khác nhau về “hậu TPP”, trong đó đáng chú ý là dự báo: Trung Quốc sẽ hưởng lợi từ tổn thất của Hoa Kỳ sau khi rút khỏi TPP. Liệu dự báo này có trở thành hiện thực đang là vấn đề quan tâm của các nhà nghiên cứu quốc tế. Nghiên cứu này sẽ giúp làm phong phú cách nhìn về dự báo “hậu TPP” Trung Quốc hưởng lợi từ sự tổn thất của Hoa Kỳ khi phân tích dự báo trên cơ sở tham chiếu thực tiễn và lý thuyết

Chủ nghĩa Hiện thực cấu trúc và Chủ nghĩa Tự do thể chế.

1. Dự báo “Hậu TPP”, Trung Quốc hưởng lợi từ sự tổn thất của Hoa Kỳ

Từ hiệp định tự do thương mại⁽²⁾

Hiệp định Đối tác xuyên Thái Bình Dương, tiếng Anh là Trans-Pacific Partnership, viết tắt là TPP được bốn quốc gia (P4) gồm Brunei, Chile, Singapore và New Zealand thuộc ba châu lục khác nhau là Châu Á, Châu Mỹ và Châu Đại Dương ký vào ngày 3 tháng 06 năm 2005 và có hiệu lực ngày 28 tháng 05 năm 2006. Mục đích ban đầu là tạo nên một sự hợp tác kinh tế giữa các quốc gia thành viên, tiến tới hiện thực hóa ý tưởng về Khu vực Mậu dịch Tự do Châu Á-Thái Bình Dương của APEC (FTAAP). Từ năm 2008 - 2013, từ 4 nước ban đầu, P4 đã thu hút thêm 8 nước tham gia là Hoa Kỳ (9/2008), Australia, Peru

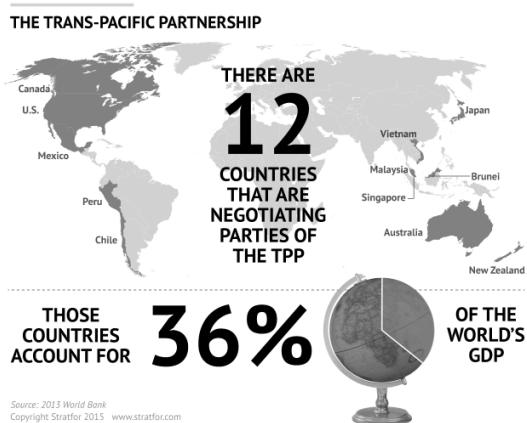
*ĐT.: 84-912093346

Email: ngocanh2us@yahoo.com

¹ Về sau chỉ sử dụng cụm từ viết tắt TPP

² Tham khảo tại <https://tpp.guide/information/the-history-of-tpp.html>

(11/2008), Malaysia (10/2010), Việt Nam (11/2010), Mexico, Canada (6/2012) và Nhật Bản (7/2013), nâng tổng số thành viên lên 12 nước. TPP sẽ trở thành khu vực thương mại tự do với 800 triệu dân, chiếm 30% kim ngạch thương mại toàn cầu và gần 40% sản lượng kinh tế thế giới. Theo dự báo, Hiệp định đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP) “sẽ giúp nền kinh tế thế giới tăng 295 tỷ USD/năm” (Joshua P. Meltzer, 2015).

Bản đồ 12 quốc gia (màu đỏ) tham gia TPP (Nguồn: <https://www.stratfor.com>)

Ngoài mục tiêu chính là xóa bỏ các loại thuế quan và rào cản hàng hóa, dịch vụ xuất nhập khẩu giữa các nước thành viên nhằm mang lại nhiều lợi ích kinh tế và thúc đẩy sự phát triển chung của các quốc gia thành viên, TPP còn thống nhất nhiều luật lệ, quy tắc chung giữa các nước này. TPP duy trì cơ chế mở để kết nạp thêm thành viên mới trong tương lai và các bên có thể tiếp tục đàm phán những vấn đề phát sinh sau khi Hiệp định có hiệu lực.

Sau hơn 5 năm nỗ lực đàm phán, ngày 4/02/2016 tại Auckland (New Zealand), Hiệp định đối tác xuyên Thái Bình Dương TPP đã chính thức được ký kết với sự tham gia của 12 Bộ trưởng và trưởng đoàn đàm phán của 12 quốc gia thành viên. Để TPP chính thức có hiệu lực thì cần phải có sự phê chuẩn của quốc hội 12 quốc gia thành viên.

Đến công cụ kiềm chế Trung Quốc và Trò chơi có tổng số bằng không

Năm 2008 khi Hoa Kỳ tham gia TPP, người ta ít nghi ngờ việc Hoa Kỳ có ý đồ chính trị hóa hiệp định này nhằm chống Trung Quốc. Năm 2011 khi Ngoại trưởng Hoa Kỳ lúc đó là Hillary Clinton tuyên bố Chính sách Xoay trục sang Châu Á là “sự trở lại khu vực phù hợp với phù hợp với nỗ lực toàn cầu nhằm bảo vệ và duy trì vai trò lãnh đạo toàn cầu của Hoa Kỳ” (Hillary Clinton, 2011), tiếp đó là những cảnh báo và chỉ trích Trung Quốc thì giới nghiên cứu nghi ngờ về ý đồ chính trị của Hoa Kỳ đối với TPP, “hầu hết cho rằng TPP là một trong những trụ cột chính của Chính sách Xoay trục sang Châu Á của Hoa Kỳ nhằm kiềm chế Trung Quốc” (B. R. Deepak, 2015). Đã có những động thái được xem là bằng chứng cho ý đồ chính trị hóa TPP của Hoa Kỳ khi Tổng thống Hoa Kỳ Barack Obama nói rằng: “TPP sẽ giúp Hoa Kỳ chứ không phải Trung Quốc lãnh đạo thương mại thế giới” (Barack Obama, 2016) và Bộ trưởng Quốc phòng Hoa Kỳ cũng nói rằng: “Một trong những ý tưởng quan trọng nhất của Chiến lược Tái cân bằng đó là TPP” (Ash Carter, 2016).

Năm 2015, khi Chính phủ Obama tập trung mọi nỗ lực với quyết tâm hoàn tất TPP trước khi Tổng thống Hoa Kỳ nhiệm kỳ tiếp theo lên nắm quyền nhưng Quốc hội Hoa Kỳ do Đảng Cộng hòa chi phối lại tỏ thái độ thờ ơ với TPP, cùng với đó là các cuộc biểu tình và những tiếng nói phản đối của những nhân vật có ảnh hưởng lớn tại Hoa Kỳ...thì một số học giả nghiên cứu quốc tế đã đưa ra những dự báo về một tương lai không mấy sáng sủa của TPP và Hoa Kỳ tại khu vực Châu Á - Thái Bình Dương. Ngày 23 tháng 1 năm 2017, Tổng thống Hoa Kỳ Donald Trump đã kí sắc lệnh Hoa Kỳ chính thức rút khỏi Hiệp định TPP. Dù có ý kiến cho rằng TPP vẫn có thể tồn tại ngay cả khi không có Hoa Kỳ, nhưng đa phần ý kiến đều đồng tình với tuyên bố của Thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe là “không có Hoa Kỳ, TPP sẽ trở nên vô nghĩa”

(Kiyoshi Takenaka, 2016). Các học giả như Roger C. Altman và Richard N. Haass (2015), Roger Cohen (2016), Daniel Wagner (2016), Prashanth Parameswaran (2016), Kaushik Basu (2017), Ylan Q. Mui (2017), Jennifer Amur (2017), Eric Bradner (2017), Peter Baker (2017), Justin Sink and Toluse Olorunnipa (2017)³... đã dự báo rằng ảnh hưởng của Hoa Kỳ tại khu vực Châu Á-Thái Bình Dương sẽ bị suy giảm nghiêm trọng sau khi rút khỏi TPP, từ đó tạo thuận lợi cho Trung Quốc gia tăng ảnh hưởng tại khu vực này và trên phạm vi toàn cầu, tức là Trung Quốc sẽ hưởng lợi từ tổn thất của Hoa Kỳ sau khi rút khỏi TPP - trong lý thuyết quan hệ quốc tế được gọi là trò chơi có tổng số bằng không (Zero-Sum-Game). Lập luận chính của dự báo này là TPP là trụ cột trong Chính sách Xoay trục sang Châu Á của Hoa Kỳ nhằm tăng cường ảnh hưởng và tạo thành một liên minh kiềm chế sự trỗi dậy của Trung Quốc từ đó duy trì địa vị lãnh đạo của Hoa Kỳ tại khu vực này. Vì vậy, “không có thỏa thuận này, cái gọi là Xoay trục sang Châu Á sẽ chỉ là hữu danh vô thực” (Roger C. Altman và Richard N. Haass, 2015).

Sự tổn thất của Hoa Kỳ được giới nghiên cứu xem xét trong hai lĩnh vực là: kinh tế và chính trị. Trong lĩnh vực kinh tế hiện đang tồn tại hai ý kiến trái chiều nhau. Ý kiến thứ nhất cho rằng TPP lợi bất cập hại đối với Hoa Kỳ, như tuyên bố của Donald Trump “Hiệp định Đối tác xuyên Thái Bình Dương là một thảm họa khác nữa được thực hiện và thúc đẩy bởi những nhóm lợi ích, những người muốn lợi dụng đất nước chúng ta, chỉ là một sự tiếp tục lợi dụng đất nước chúng ta” (Jose A. DelReal, Sean Sullivan, 2016), nên sẽ là có lợi hơn cho Hoa Kỳ khi rút khỏi TPP. Đây cũng là lý do chính thức cho Tổng thống Donald Trump kí sắc lệnh Hoa Kỳ rút khỏi TPP. Ý kiến thứ hai cho rằng Hoa Kỳ sẽ hứng chịu tổn thất lớn về kinh tế và chiến lược kinh tế vì TPP “sẽ giúp

Hoa Kỳ thu được những lợi ích lớn nhất xét về giá trị tuyệt đối” và quan trọng hơn là “định hình cấu trúc thương mại quốc tế tại Châu Á và xa hơn nữa.” (The Economist, 2016).

Trong lĩnh vực chính trị, “Hoa Kỳ sẽ vẫn là cường quốc vượt trội của thế giới trong thế kỷ 21 chỉ khi nước này là cường quốc chiếm ưu thế tại Châu Á – Thái Bình Dương” (Fareed Zakaria, 2015), vì vậy đại đa số đồng ý với ý kiến rằng Hoa Kỳ sẽ chịu tổn thất nghiêm trọng vì làm mất lòng tin đối với không chỉ các quốc gia trong TPP mà cả những quốc gia không thuộc TPP tại khu vực Châu Á – Thái Bình Dương – những quốc gia luôn có niềm tin vào giá trị Hoa Kỳ và ủng hộ vai trò dẫn dắt thế giới của Hoa Kỳ. Trung Quốc sẽ hưởng lợi từ sự tổn thất này của Hoa Kỳ “khi mà các nước này bị đẩy vào thế bước hụt, Trung Quốc có thể chia một bàn tay ra giúp.” (Kaushik Basu, 2017). Hoa Kỳ rút khỏi TPP “là từ bỏ vị thế chiến lược tại Châu Á, nơi Trung Quốc đã sẵn sàng lấp đầy bất cứ khoảng trống nào được tạo ra bởi sự rút lui của Hoa Kỳ.” (Toluse Olorunnipa, Shannon Pettypiece, Matthew Townsend, 2017).

Đâu là nguyên nhân?

Vì sao Hoa Kỳ lại dùng TPP để chống Trung Quốc? Có rất nhiều nghiên cứu về vấn đề này, phần lớn đều có một nhận định chung: nguyên nhân chính dẫn đến việc Hoa Kỳ muốn kiềm chế Trung Quốc nói riêng, sự đối đầu giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc nói chung là hai quốc gia này đã rơi vào “bẫy Thucydides” (Graham Allison, 2015). Thucydides là một sử gia Hy Lạp cổ đại, người vào năm 461 TCN đã viết về lịch sử cuộc chiến tranh Peloponnesus (431-404 TCN) giữa Đế quốc Athens (cường quốc muốn giữ nguyên trạng) và Liên minh Peloponnesus do Sparta (cường quốc đang nổi lên) dẫn đầu. Hiện nay, nhiều nhà nghiên cứu cho rằng khi áp dụng ngụ ý của Thucydides vào trường hợp cụ thể là sự đối đầu giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc thì nguyên nhân đối đầu

³ Xem chi tiết tại phần Tài liệu tham khảo

là do Hoa Kỳ lo sợ Trung Quốc lớn mạnh sẽ đe dọa trật tự thế giới và vị thế của Hoa Kỳ. Nếu nhìn nhận như vậy thì trong trường hợp TPP, nguyên nhân của sự đối đầu giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc là xuất phát từ phía Hoa Kỳ. Tuy nhiên, câu nói của Thucydides là “điều khiến cuộc chiến trở nên không thể tránh khỏi là sự phát triển sức mạnh của Athens và nỗi sợ hãi mà điều đó gây ra ở Sparta” (Mark R. Amstutz, 2005) thực tế lại có ngụ ý ngược lại. Nếu theo ý nghĩa này thì nguyên nhân dẫn đến sự đối đầu giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc lại xuất phát từ nỗi lo sợ của Trung Quốc rằng sức mạnh của Hoa Kỳ sẽ ảnh hưởng đến Trung Quốc (Merriden Varrall, 2016). Kết quả khảo sát mới đây của Trung tâm Nghiên cứu PEW cho thấy người Trung Quốc cho rằng “sức mạnh và ảnh hưởng của Hoa Kỳ là mối đe dọa lớn nhất đối với Trung Quốc” (By Bonnie Kristian, 2016). “Người Trung Quốc đã coi TPP là mối đe dọa” (Anthony Fensom, 2015) và Sáng kiến Một vành đai-Một con đường, Ngân hàng Đầu tư Cơ sở hạ tầng Châu Á AIIB được xem là động thái của Trung Quốc nhằm đối trọng với Chính sách Xoay trục sang Châu Á và TPP do Hoa Kỳ dẫn dắt (B. R. Deepak, 2014). Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình năm 2013 từng kêu gọi tất cả hợp tác với nhau để tránh bẫy Thucydides, “nhưng Trung Quốc và Hoa Kỳ đang trong tiến trình va chạm dẫn tới chiến tranh - trừ khi cả hai bên đều thực hiện những hành động khó khăn và đau đớn để ngăn chặn điều đó” (Gideon Rachman, 2017).

Tuy nhiên, theo lý thuyết của Chủ nghĩa Hiện thực thì đây là một cuộc tranh giành quyền lực giữa một bá quyền hiện trạng (Hoa Kỳ) và một cường quốc mới nổi (Trung Quốc) trong một hệ thống vô chính phủ. Với sức mạnh đang lên, cường quốc mới nổi thường không chấp nhận trật tự hiện tại mà có xu hướng thay đổi trật tự này để trở thành bá quyền, từ đó tạo nên mối đe dọa đối với cường quốc bá quyền hiện trạng. Trong khi đó, cường quốc bá quyền hiện trạng sẽ có các

động thái kiềm chế cường quốc mới nổi để duy trì địa vị bá quyền của mình. Còn nếu theo lý thuyết của Chủ nghĩa Tự do thì cuộc cạnh tranh này có nguyên nhân từ sự khác biệt về thể chế chính trị, giá trị và lợi ích, tức yếu tố nội tại của mỗi quốc gia. Quốc gia dân chủ ít hiếu chiến hơn những quốc gia phi dân chủ, sự khác biệt về giá trị và lợi ích có thể dẫn đến bất đồng và xung đột.

2. “Hậu TPP”, Trung Quốc hưởng lợi từ sự tổn thất của Hoa Kỳ - nhìn từ lý thuyết của Chủ nghĩa Hiện thực cấu trúc (Structural Realism)

Từ những phân tích ở trên, chúng ta có thể nhận thấy dự đoán “hậu TPP”, Trung Quốc hưởng lợi từ sự tổn thất của Hoa Kỳ chịu ảnh hưởng của tư tưởng Chủ nghĩa Hiện thực cấu trúc, hay còn gọi là Chủ nghĩa Tân hiện thực (Structural Realism). Điều này biểu hiện cụ thể ở việc trong hệ thống quốc tế vô chính phủ:

Hoa Kỳ và Trung Quốc đang tìm cách tăng cường quyền lực để nâng cao vị thế và tự đảm bảo an ninh cho mình. Các nhà Hiện thực cấu trúc cho rằng hệ thống quốc tế là vô chính phủ “có rất ít sự tin tưởng giữa các quốc gia. Các quốc gia lo sợ về những ý đồ của các quốc gia khác vì hầu hết những ý đồ này là rất khó đoán định. Nỗi sợ lớn nhất đối với một quốc gia là quốc gia khác có năng lực và động cơ để tấn công mình” (John J. Mearsheimer, 2013). Từ đó dẫn đến quan điểm sự phân bố quyền lực tương đối giữa các quốc gia trong hệ thống quốc tế là yếu tố then chốt đối với an ninh và vị thế của mỗi quốc gia. Vì lý do này các quốc gia luôn không ngừng tìm cách tăng cường quyền lực, vì càng có nhiều quyền lực thì vị thế và an ninh của quốc gia đó trong hệ thống quốc tế càng cao và càng được đảm bảo. Trong trường hợp đối đầu giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc nói chung, TPP nói riêng, cả Hoa Kỳ và Trung Quốc đều cảm thấy bất an về nhau, trong khi Hoa Kỳ cho rằng sự trỗi dậy của Trung Quốc đe dọa an ninh và vị thế

của Hoa Kỳ trong hệ thống quốc tế, thì Trung Quốc lại nghĩ Hoa Kỳ luôn có đủ năng lực và có ý đồ tấn công Trung Quốc.

Từ đó Chủ nghĩa Hiện thực cấu trúc cho rằng cách để các quốc gia đảm bảo an ninh cho mình là tìm kiếm càng nhiều quyền lực càng tốt. Việc tăng cường quyền lực cho mình để thu hẹp khoảng cách quyền lực với đối thủ chính là cách giảm thiểu sự đe dọa từ đối thủ. Trong hàng thế kỷ, cán cân quyền lực toàn cầu giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc luôn nghiêng hẳn về phía Hoa Kỳ, tuy nhiên bước sang thế kỷ 21, quyền lực toàn cầu của Trung Quốc đã gia tăng đáng kể. Trung Quốc không chỉ kế thừa khoảng trống do Hoa Kỳ để lại (ví dụ một số Châu Phi, và nay là một số quốc gia trong TPP sau khi Hoa Kỳ rút khỏi TPP) mà còn tấn công cả vào sân sau của Hoa Kỳ (ví dụ như các quốc gia Châu Mỹ Latin). Cán cân quyền lực toàn cầu giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc đã không còn nghiêng quá nhiều về phía Hoa Kỳ nữa.

Trung Quốc muốn xóa bỏ trật tự thế giới hiện tại để trở thành bá quyền khu vực.

Theo các nhà Hiện thực cấu trúc, một quốc gia đang nổi lên sẽ không dễ dàng chấp nhận hiện trạng mà có xu hướng phá vỡ trật tự hiện có để trở thành chủ thể chi phối trật tự mới, tức “bá quyền”. Nhiều học giả thế giới tin rằng Giác mơ Trung Hoa – Công cuộc phục hưng, Sáng kiến Một vành đai – Một con đường, Ngân hàng AIIB... đều là nhằm đối trọng lại với Chính sách Xoay trục của Hoa Kỳ và giúp cho Trung Quốc trở thành bá quyền tại khu vực Châu Á – Thái Bình Dương. Gần đây, Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình nói rằng “nhân loại ngày nay, cần quốc gia nhân nghĩa như Trung Quốc dẫn dắt trật tự mới... toàn cầu ngày nay, cần quốc gia có chí hướng như Trung Quốc dẫn dắt cùng nhau giữ gìn an ninh” (曹昆, 2017). TPP thất bại sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho Trung Quốc xóa bỏ trật tự lâu nay do Hoa Kỳ dẫn dắt, đặc biệt là tại khu vực Châu Á.

Hoa Kỳ tìm cách cân bằng quyền lực.

“*Cân bằng* khi tiếp cận theo nghĩa là chiến lược hay hành vi chính sách đối ngoại của một quốc gia thì *cân bằng quyền lực* được xem là hệ quả ở cấp độ hệ thống hoặc nhánh hệ thống, tức là các điều kiện cân bằng quyền lực giữa các cường quốc. Mục đích của cân bằng quyền lực là ngăn chặn một cường quốc đang nổi có ý đồ xung bá. Nếu và khi nỗ lực ngăn chặn này thành công, một trạng thái cân bằng sẽ được thiết lập” (T. V. Paul, 2004). Cân bằng ở đây được hiểu là chính sách giữ cân bằng, nghĩa là Hoa Kỳ muốn duy trì trạng thái cân bằng hiện tại có lợi cho mình. Như vậy Chính sách Xoay trục sang Châu Á, hay còn gọi là Tái cân bằng của Hoa Kỳ với TPP là trụ cột thực chất là nhằm kiềm chế Trung Quốc từ đó duy trì trật tự quốc tế do Hoa Kỳ dẫn dắt. Hoa Kỳ rút khỏi TPP làm cho Chính sách Xoay trục bị thất bại sẽ khiến cho chiến lược cân bằng quyền lực của Hoa Kỳ không thể thực hiện được.

3. “Hậu TPP”, Trung Quốc hưởng lợi từ sự tổn thất của Hoa Kỳ - nhìn từ lý thuyết của Chủ nghĩa Tự do thể chế (Institutional Liberalism)

Dự đoán “*hậu TPP*”, Trung Quốc hưởng lợi từ sự tổn thất của Hoa Kỳ tuy được hậu thuẫn bởi các nhà Chủ nghĩa Hiện thực cấu trúc, nhưng lại không nhận được sự ủng hộ từ các nhà Chủ nghĩa Tự do thể chế, hay còn gọi là Chủ nghĩa Tân tự do (Neo-Liberalism).

Theo lý thuyết của Chủ nghĩa Tự do thể chế (Karen A. Mingst, Ivan M. Arreguin-Toft, 2013) thì tuy hệ thống quốc tế là vô chính phủ, nghĩa là không có một siêu nhà nước đứng bên trên điều phối, tổ chức và chế tài quan hệ giữa các quốc gia trong toàn hệ thống quốc tế, nhưng không vì thế mà các quốc gia có thể tùy ý làm theo ý muốn và chỉ chọn *trò chơi có tổng số bằng không* vì như thế họ sẽ phải trả cái giá cao hơn, thậm chí trong nhiều trường hợp cái giá phải trả là quá cao. Thay vào đó,

các quốc gia có xu hướng hợp tác với nhau trong khuôn khổ những thể chế, định chế quốc tế để giảm thiểu sự trả giá, đồng thời tăng lượng thông tin và giảm tính bất định (Robert O. Keohane, 1984). Tuy nhiên các quốc gia sẽ phải từ bỏ một phần chủ quyền quốc gia và giới hạn khuôn khổ hành động của mình. Như vậy, dự báo *Hoa Kỳ rút khỏi TPP sẽ chịu tổn thất còn Trung Quốc là bên hưởng lợi từ sự tồn tại này* là không hợp lý, cụ thể là:

Loại bỏ vai trò của hợp tác quốc tế, lấy đối đầu thay cho hợp tác. Trong bối cảnh quốc tế hiện tại, Trung Quốc và Hoa Kỳ muốn kiểm soát lẫn nhau không thể dùng đối đầu thay cho hợp tác. Hai nước hiện được xem là đang ở vào Thế lưỡng nan người tù (Prisoner's Dilemma), sự phụ thuộc lẫn nhau giữa hai nước là rất lớn: “Hai cường quốc đã lệ thuộc vào nhau ở mức độ cao, sự xâm nhập lẫn nhau giữa hai nền kinh tế là rất sâu đậm” (Mark Leonard, 2013), “Hoa Kỳ cung cấp cho Trung Quốc sự ổn định và động lực tăng trưởng. Trung Quốc cho phép Hoa Kỳ tránh được những nguy cơ ngày càng tăng của tình trạng thiếu tiết kiệm, chính sách tài khóa thiếu thận trọng, và tăng trưởng thu nhập hộ gia đình yếu” (Stephan S. Roach, 2015), vì vậy hợp tác là có lợi nhất. Hoa Kỳ muốn kiểm soát Trung Quốc thì cần phải đưa Trung Quốc vào những khuôn khổ hợp tác nhất định, cụ thể ở đây là phải có Trung Quốc trong TPP. Khi đã tham gia vào một khuôn khổ hợp tác quốc tế thì các quốc gia dù lớn hay nhỏ đều có nghĩa vụ như nhau trong việc chấp hành các quy định, quy tắc của khuôn khổ hợp tác đó. Dù Hoa Kỳ được đánh giá là mạnh hơn Trung Quốc, nhưng “không phải sức mạnh quốc gia dẫn đến sự tuân thủ mà là một cơ chế phức tạp buộc các quốc gia coi trọng nghĩa vụ của họ được quy định trong các hiệp định mà họ đã ký” (Helen V. Milner, 2009). Trong trường hợp TPP, Trung Quốc không phải là thành viên của TPP vì vậy không cần phải hợp tác với Hoa Kỳ trong khuôn khổ của TPP, thậm

chí Trung Quốc còn có thể có những hành động trái ngược với các quy tắc của TPP mà không bị ràng buộc bởi bất kỳ nghĩa vụ nào. Quay lại với nhận định là *Hoa Kỳ muốn “định hình cấu trúc thương mại quốc tế tại Châu Á và xa hơn nữa.”* (The Economist, 2016), tuy nhiên nền kinh tế lớn nhất Châu Á là Trung Quốc lại bị loại ra ngoài thì liệu mong muốn của Hoa Kỳ có thành công?

Phủ định vai trò của hệ thống quốc tế và các thể chế quốc tế. Dự báo trên đã bỏ qua vai trò của hệ thống quốc tế và các thể chế quốc tế trong hệ thống này khi chỉ tập trung vào vai trò quyết định của Hoa Kỳ và Trung Quốc trong sự đối đầu giữa hai quốc gia. “Các nhà lý thuyết hệ thống cho rằng hệ thống quốc tế có tác động quan trọng lên các quốc gia; môi trường quốc tế ràng buộc và quy định các quốc gia một cách mạnh mẽ” (Helen V. Milner, 2009), hệ thống quốc tế là hệ thống phụ thuộc lẫn nhau, các chủ thể khác nhau trong hệ thống vừa có thể bị ảnh hưởng vừa có thể bị tổn thương bởi hành động của các chủ thể khác (Robert Keohane, Joseph Nye, 2001). Theo tổng hợp của Trịnh Thị Xuyên (2015) thì thể chế quốc tế có 5 ảnh hưởng đến hành vi của các quốc gia gồm: *Các thể chế quốc tế có quyền ban hành và thực thi luật về những vấn đề nhất định và làm suy giảm quyền tự trị pháp lý của nhà nước quốc gia; tạo ra những áp lực cải cách, ảnh hưởng đến cấu trúc chính trị các nước muốn gia nhập; tạo thuận lợi cho những thay đổi, cải cách chính trị của nhà nước quốc gia; ở một khía cạnh nhất định làm suy giảm tính chính danh của nhà nước quốc gia; làm giảm chi phí giải quyết các vấn đề về hợp tác giữa các nước.* Hoa Kỳ cho dù muốn kiểm chế Trung Quốc nhưng cũng không thể bỏ qua các quy tắc và luật lệ quốc tế, chẳng hạn không thể tùy tiện áp đặt các quy định trái với quy định của WTO, hay Trung Quốc cũng không thể vì muốn độc chiếm Biển Đông mà bất chấp phán quyết của Tòa Trọng tài quốc tế dùng sức mạnh quân sự tấn công các tàu

tuần tra bảo vệ tự do hàng hải của Hoa Kỳ... vì không những bị đối phương đáp trả mà còn bị các thể chế quốc tế lên án, thậm chí trừng phạt. Sẽ là không hợp lý khi Hoa Kỳ muốn kiểm soát Trung Quốc nhưng lại bỏ qua vai trò của hệ thống quốc tế và các thể chế quốc tế trong hệ thống đó.

4. “Hậu TPP”, Trung Quốc hưởng lợi từ sự tồn thất của Hoa Kỳ – nhìn từ thực tiễn

Để có thể nhìn nhận dự báo này một cách toàn diện hơn, chúng ta cần xem xét thêm hai vấn đề trên thực tiễn là: hành động rút khỏi TPP của Chính phủ Hoa Kỳ có gây nên tổn thất đối với quan hệ giữa Hoa Kỳ với các quốc gia trong TPP hay không và nếu có thì Trung Quốc làm cách nào để thu lợi từ sự tồn thất này của Hoa Kỳ.

Trước tiên chúng ta hãy xem xét vấn đề thứ nhất. Kể từ khi P4 được mở rộng vào năm 2008 đến khi 12 quốc gia kí kết hoàn tất đàm phán ngày 4/2/2016, TPP đã trải qua gần 8 năm với 19 vòng đàm phán. Chính phủ của 12 quốc gia trong TPP đều đã có những nỗ lực tối đa để kết thúc đàm phán sớm vì cả 12 quốc gia đều tìm được lợi ích chiến lược và động lực phát triển cho mình trong sự hợp tác với các thành viên còn lại trong TPP. Quốc hội một số quốc gia như Nhật Bản⁴, Newzealand⁵ và Hạ viện Malaysia⁶ cũng đã tiến hành phê chuẩn TPP. Thủ tướng Singapore Lý Hiển Long còn cảnh báo “đối với các nước bạn bè và đối tác của Hoa Kỳ, việc phê chuẩn TPP là một phép thử đối với uy tín và mức độ nghiêm túc của mục đích” (Ryan Pickrell, 2016), Ian Bremmer, Chủ tịch Eurasia Group, cũng cho rằng “hành động rút khỏi TPP sẽ làm suy yếu Hoa Kỳ.

Các nước đã dành nhiều tâm huyết cho TPP, giờ đây họ cảm thấy không thể tin tưởng vào Hoa Kỳ nữa” (Justin Sink, Toluse Olorunnipa, Enda Curran, 2017). Hành động rút khỏi TPP của Hoa Kỳ thực tế đã gây thất vọng cho các thành viên khác trong TPP ở những mức độ khác nhau. Tuy nhiên trong số 11 quốc gia còn lại có tới 8 quốc gia gồm Nhật Bản, Australia, New Zeland, Mexico, Chile, Peru, Canada, Malaysia có thể chính trị đa đảng. Chính phủ và Quốc hội của những quốc gia này phải cân nhắc đến lợi ích của các nhóm đối tượng và các khu vực khác nhau có ảnh hưởng đến các đảng phái. Hoa Kỳ được xem là quốc gia dân chủ nhất thế giới, các nhóm lợi ích, các khu vực lợi ích đều có ảnh hưởng nhất định đến quyết sách của Quốc hội và chính phủ. Vì vậy Quốc hội hay Chính phủ hiện tại của Hoa Kỳ thay đổi hoặc phủ quyết các quyết sách của Quốc hội hoặc Chính phủ tiền nhiệm không phải là chưa từng xảy ra. Việc Hoa Kỳ không thông qua TPP có thể khiến 11 quốc gia trong TPP cảm thấy thất vọng nhưng sẽ không ngạc nhiên và bị động, chẳng hạn như Chính phủ Việt Nam đã cho rằng chưa có đủ cơ sở để trình lên Quốc hội⁷. 11 quốc gia này đều đã có các hiệp định song phương, hoặc có quan hệ hợp tác, thậm chí là đồng minh của Hoa Kỳ, quan trọng hơn là hành động rút khỏi TPP của Hoa Kỳ tuy không mang lại lợi ích kỳ vọng nhưng cũng không làm tổn hại đến lợi ích quốc gia của các quốc gia khác vì vậy sẽ khó có tổn thất lớn trong quan hệ giữa Hoa Kỳ với các quốc gia này. Như vậy hiện tại chúng ta chưa thể khẳng định chắc chắn rằng hành động rút khỏi TPP của Hoa Kỳ đã tạo ra khoảng trống quyền lực cho Trung Quốc tại Châu Á – Thái Bình Dương.

Chúng ta tiếp tục xem xét vấn đề thứ hai.

Các học giả cho rằng khi Hoa Kỳ rút khỏi TPP đồng nghĩa với việc Chính sách Xoay trục

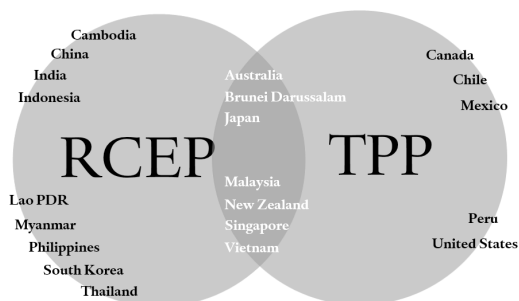
⁴ Tham khảo tại: <https://www.wsj.com/articles/japan-ratifies-trans-pacific-partnership-which-trump-has-promised-to-leave-1481273551>

⁵ Tham khảo tại: <http://www.newshub.co.nz/home/politics/2016/11/tpp-bill-passed-by-parliament.html>

⁶ Tham khảo tại: <http://www.scmp.com/news/asia/southeast-asia/article/1906312/malaysias-lower-house-parliament-passes-contentious-trans>

⁷ Tham khảo tại: <http://dantri.com.vn/kinh-doanh/thu-tuong-co-tpp-hay-khong-kinh-te-viet-nam-van-tiep-tuc-hoi-nhap-sau-rong-20161117150925753.htm>

sang Châu Á nhằm kiềm chế Trung Quốc sẽ chấm dứt. Trung Quốc sẽ thông qua hiệp định RCEP và Sáng kiến Một vành đai – Một con đường để tiếp quản khoảng trống quyền lực của Hoa Kỳ để lại.

Sơ đồ các quốc gia tham gia TPP và RCEP
(Nguồn: <https://www.cfr.org>)

Nhìn vào sơ đồ này chúng ta có thể thấy trong số 16 quốc gia của RCEP thì có 7 quốc gia đã tham gia đàm phán TPP và có 6 quốc gia là Australia, Nhật Bản, New Zealand, Philippines, Hàn Quốc và Singapore là quốc gia thân cận hoặc đồng minh của Hoa Kỳ. Trong 6 quốc gia này thì có tới 5 quốc gia, đặc biệt là Nhật Bản, có nền kinh tế phát triển và là quốc gia quan trọng hàng đầu trong RCEP. Vì vậy Trung Quốc sẽ không dễ lái RCEP theo hướng mình. Các nhà nghiên cứu tin rằng RCEP sẽ là sự tranh chấp vai trò lãnh đạo giữa Trung Quốc và Nhật Bản (Shintaro Hamanaka, 2014). Sáng kiến Một vành đai – Một con đường tiềm ẩn nhiều rủi ro khi phụ thuộc vào nền chính trị của nhiều quốc gia khác nhau và vấp phải sự hoài nghi, xa lánh của nhiều quốc gia (The Economist, 2017).

Để điều hành Sáng kiến Một vành đai – Một con đường và Hiệp định RCEP, Trung Quốc cần uy tín và kinh nghiệm quản trị cấp hệ thống, đây vẫn còn là một dấu hỏi lớn đối với Trung Quốc dù tiềm lực tài chính của nước này rất mạnh. Trong khi nền tảng và ảnh hưởng của Hoa Kỳ tại Châu Á – Thái Bình Dương vẫn còn vững chắc thì sự hoài nghi về sự trỗi dậy của Trung Quốc lại ngày một gia

tăng, gần đây nhất “Thủ tướng Australia đã lên tiếng cảnh báo các lãnh đạo Châu Á về sự cường bức của Trung Quốc” (The guardian, 2017). Chính quyền Donald Trump cũng đã tuyên bố “TPP không đáp ứng cho lợi ích của Hoa Kỳ, nhưng không có nghĩa chúng tôi quay lưng lại với khu vực châu Á - Thái Bình Dương, không tham gia vào khu vực này” (Straitstimes, 2017). Vì vậy nhận định “sự chuyển dịch quyền lực sang Trung Quốc không hề đơn giản” (The Economist, 2016) là có cơ sở.

5. Kết luận

Qua những phân tích trên chúng ta có thể thấy Chủ nghĩa Hiện thực nói chung, Chủ nghĩa Hiện thực cấu trúc nói riêng dù bị phê phán, thậm chí bị cho là không phù hợp với xu thế toàn cầu hóa, tuy nhiên dự đoán gần đây về “*hậu TPP*” Trung Quốc hưởng lợi từ sự tổn thất của Hoa Kỳ lại chính là một minh chứng cho thấy cho dù dự đoán này có thể là đúng hay sai thì Chủ nghĩa Hiện thực dù ra đời cách đây đã lâu nhưng chưa hẳn đã mất hết ảnh hưởng của nó. Hệ thống quốc tế trong thời đại toàn cầu hóa của thế kỷ 21 vẫn tiềm ẩn nhiều nguy cơ xung đột do tranh giành quyền lực, trong đó tâm điểm là cuộc chiến quyền lực giữa Hoa Kỳ và Trung Quốc, vì vậy vẫn chưa thể nói tư tưởng của Chủ nghĩa Hiện thực đã lỗi thời. Quan điểm của các nhà Hiện thực cấu trúc là *các mối quan hệ quốc tế thực chất là những cuộc chơi tranh giành thắng thua, hệ thống quốc tế và các thể chế quốc tế không có nhiều ảnh hưởng* vẫn còn ảnh hưởng rất lớn, thậm chí có xu hướng gia tăng khi quyền lực của Trung Quốc ngày một tăng lên⁸. Tuy nhiên trên thực tế không thể vì thế mà khẳng định quan điểm này là chủ đạo, nếu không nhà nước Palestines và Cuba

⁸ Tham khảo bài viết China’s unpeaceful rise của John J. Mearsheimer đăng trên Tạp chí *Current History* số ra tháng 4 năm 2016, xem bản điện tử truy cập tại: <http://johnmearsheimer.uchicago.edu/pdfs/A0051.pdf>

đã không tồn tại hay Trung Quốc đã dùng vũ lực thôn tính Biển Đông. Nếu nhìn bằng con mắt của các nhà Chủ nghĩa Hiện thực thì thế giới là một màu xám, hệ thống quốc tế được vận hành bằng quy luật của quyền lực, ở đó kẻ mạnh được làm theo ý mình và kẻ yếu hoặc phải chịu đựng hoặc phải tìm cách chống lại những cường bức từ kẻ mạnh. Như vậy một cuộc chiến quyền lực ngay trong nội bộ các quốc gia TPP cũng sẽ là không thể tránh khỏi.

Trái ngược với các nhà Hiện thực cấu trúc, các nhà Tự do thể chế đề cao sự hợp tác quốc tế và vai trò của các thể chế quốc tế. Toàn cầu hóa đã chứng kiến sự tham gia có hiệu quả của các thể chế quốc tế đối với nhiều vấn đề lớn nhỏ của thế giới và chứng kiến sự ra đời cũng như sự hoạt động hiệu quả của rất nhiều hình thức hợp tác quốc tế khác nhau như các tổ chức khu vực, các diễn đàn đối thoại song phương và đa phương, các hiệp định song phương và đa phương..., dù vậy không phải lúc nào quan điểm của các nhà Tự do thể chế cũng đúng. Trên thực tế chúng ta đã từng chứng kiến năm 2003, Hoa Kỳ không thông qua Liên Hợp Quốc dùng vũ lực tấn công Iraq; năm 2016, nước Anh quyết định rời khỏi EU; năm 2016, Trung Quốc đã tuyên bố phán quyết của Tòa Trọng tài quốc tế về “Đường lưỡi bò” là “tờ giấy lộn”; dù đã có hàng trăm thể chế quốc tế nhưng cuộc chiến tại Syria kéo dài gần 6 năm khiến hàng nghìn người vô tội bị giết vẫn chưa thể có hồi kết ... Đáng chú ý, tháng 12 năm 2016, Tổng thống mới đắc cử của Hoa Kỳ là Donald Trump nói: “Liên Hợp Quốc chỉ là câu lạc bộ để cho mọi người giải trí” (Juliet Eilperin, 2016) ... Tất cả như đang thách thức đối với lý thuyết của Chủ nghĩa Tự do thể chế. Nếu nhìn bằng con mắt của các nhà Tự do thể chế thì thế giới là một gam màu sáng, hệ thống quốc tế sẽ được vận hành dựa trên các thỏa thuận và hợp tác quốc tế với sự tham gia điều tiết của các thể chế quốc tế. Như vậy TPP kết nạp thêm Trung Quốc là tất yếu và mục tiêu kiềm chế Trung Quốc sẽ chuyển thành hợp tác với Trung Quốc.

Dù nhìn nhận từ thực tiễn hay từ lý thuyết quan hệ quốc tế, thì dự báo “*hậu TPP*”, *Trung Quốc hưởng lợi từ sự tổn thất của Hoa Kỳ* đều chưa thuyết phục. Sự suy giảm quyền lực của Hoa Kỳ là một quá trình với nhiều nguyên nhân khác nhau như sự suy giảm kinh tế, các chính sách và chiến lược toàn cầu không hiệu quả, bối cảnh quốc tế biến động phức tạp gây bất lợi... bên cạnh đó, sự gia tăng quyền lực của Trung Quốc cũng là một quá trình được tạo ra bởi sự tăng trưởng kinh tế kéo dài hàng thập kỷ, những chính sách và chiến lược hiệu quả, sự suy giảm của Hoa Kỳ và bối cảnh quốc tế thuận lợi... TPP thực chất chỉ là một trong các biện pháp của Hoa Kỳ nhằm ngăn chặn sự thách thức của Trung Quốc đối với trật tự quốc tế do Hoa Kỳ dẫn dắt. Dù trên thực tế có thể đã xuất hiện một số biểu hiện nhưng không thể vì thế mà cho rằng TPP là nguyên nhân dẫn đến sự tăng hoặc giảm quyền lực của Hoa Kỳ và Trung Quốc. Cho dù TPP bị khai tử, nhưng nếu quyết tâm, Hoa Kỳ vẫn còn các biện pháp hữu hiệu khác, có thể đây là cách làm của Chính phủ Donald Trump.

Tài liệu tham khảo

Tiếng Việt

Trịnh Thị Xuyên (2015). *Những tác động của các thể chế quốc tế đến nhà nước quốc gia trong bối cảnh toàn cầu hóa*. Truy cập lúc 9:43 ngày 12/05/2017 tại <http://lyluanchinhtri.vn/home/index.php/quoc-te/item/1384-nhung-tac-dong-cua-cac-the-che-quoc-te-den-nha-nuoc-quoc-gia-trong-boi-canhtoan-cau-hoa.html>

Tiếng Anh

Anthony Fensom (2015). *Asia's Winners and Losers from the \$30 Trillion Trans-Pacific Partnership*. Available through <<http://nationalinterest.org/feature/asia%E2%80%99s-winners-losers-the-30-trillion-trans-pacific-14132>>, Accessed 20/4/2017 20:12.

Ash Carter (2016). *The Rebalance and Asia-Pacific Security*. Available through <<https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2016-10-17/rebalance-and-asia-pacific-security>>, Accessed 21/4/2017 21:12.

- Barack Obama (2016). President Obama: The TPP would let America, not China, lead the way on global trade. Available through <https://www.washingtonpost.com/opinions/president-obama-the-tpp-would-let-america-not-china-lead-the-way-on-global-trade/2016/05/02/680540e4-0fd0-11e6-93ae-50921721165d_story.html?utm_term=.b968949112a1>, Accessed 21/4/2017 21:12.
- B. R. Deepak (2015). Trans Pacific Partnership (TPP): Responses From China And Options For India – Analysis. Available through <<http://www.eurasiareview.com/12102015-trans-pacific-partnership-tpp-responses-from-china-and-options-for-india-analysis/>>, Accessed 25/4/2017 8:30.
- B. R. Deepak (2014). “One Belt One Road”: China at the Centre of the Global Geopolitics and Geoeconomics? Available through <<http://www.southasiaanalysis.org/node/1672>>, Accessed 25/4/2017 8:30.
- Bonnie Kristian (2016). *Is America Really China’s Greatest National Security Threat?* Available through <<http://thediplomat.com/2016/10/is-america-really-chinas-greatest-national-security-threat/>>, Accessed 21/4/2017 21:12.
- Daniel Wagner (2016). *Implications Of The U.S. Withdrawal From The TPP*. Available through <http://www.huffingtonpost.com/daniel-wagner/implications-of-the-us-wi_b_13217208.html>, Accessed 3/5/2017 16:12
- Eric Bradner (2017). *Trump’s TPP withdrawal: 5 things to know*. Available through <<http://edition.cnn.com/2017/01/23/politics/trump-tpp-things-to-know/>>, Accessed 2/5/2017 16:12.
- Fareed Zakaria (2015). *Whatever happened to Obama’s pivot to Asia?* Available through <https://www.washingtonpost.com/opinions/the-forgotten-pivot-to-asia/2015/04/16/529cc5b8-e477-11e4-905f-cc896d379a32_story.html?utm_term=.d3420400a1e1>, Accessed 5/5/2017 18:22.
- Gideon Rachman (2017). *Destined for war? China, America and the Thucydides trap*. Available through <<https://www.ft.com/content/0e1ac020-1490-11e7-b0c1-37e417ee6c76>>, Accessed 22/4/2017 16:12.
- Graham Allison (2015). *The Thucydides Trap: Are the U.S. and China Headed for War?* Available through <<https://www.theatlantic.com/international/archive/2015/09/united-states-china-war-thucydides-trap/406756/>>, Accessed 14/5/2017 20:12.
- Helen V. Milner (2009). Power, Interdependence, and Nonstate Actors in World Politics: Research Frontiers, in Helen V. Milner & Andrew Moravcsik (ed.), *Power, Interdependence, and Nonstate Actors in World Politics*. Princeton, NJ: Princeton University Press, pp. 3-27.
- Hillary Clinton (2011). *America’s Pacific Century*. Available through <<http://foreignpolicy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/>>, Accessed 25/4/2017 8:30.
- Jennifer Amur (2017). 4 things to watch now that the U.S. has withdrawn from TPP trade deal. Available through <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2017/01/23/4-things-to-watch-now-that-the-u-s-has-withdrawn-from-tpp-trade-deal/?utm_term=.d3498928a284>, Accessed 2/5/2017 22:20.
- John J. Mearsheimer (2013). Structural Realism, in Tim Dunne, Milja Kurki, Steve Smith (ed.), *International Relations Theories Discipline and Diversity*, 3th edition. OX: Oxford University Press, 77-93.
- Joshua P. Meltzer (2015). *From the Trans-Pacific Partnership to a free trade agreement of the Asia-Pacific?* Available through <<https://www.brookings.edu/blog/future-development/2015/05/05/from-the-trans-pacific-partnership-to-a-free-trade-agreement-of-the-asia-pacific/>>, Accessed 25/4/2017 8:30.
- Juliet Eilperin (2016). *Trump calls U.N. ‘just a club for people’ to ‘have a good time’*. Available through <https://www.washingtonpost.com/news/post-politics/wp/2016/12/26/trump-calls-u-n-just-a-club-for-people-to-have-a-good-time/?utm_term=.e8847555deb6>, Accessed 13/5/2017 21:30.
- Justin Sink and Toluse Olorunnipa (2017). *China eyes opportunity as US pulls out of Trans-Pacific Partnership*. Available through <<http://www.smh.com.au/world/china-eyes-opportunity-as-us-pulls-out-of-transpacific-partnership-20170123-gtxbi1.html>>, Accessed 4/5/2017 8:30.
- Justin Sink, Toluse Olorunnipa, Enda Curran (2017). *China Eager to Fill Political Vacuum Created by Trump’s TPP Withdrawal*. Available through <<https://www.bloomberg.com/politics/articles/2017-01-23/trump-s-withdrawal-from-asia-trade-deal-viewed-as-boon-for-china>>, Accessed 18/5/2017 16:30.
- Kratochwil and John Gerard Ruggie (1986). International organization: a state of the art on an art of the stat.

- International Organization*, Vol. 40, No. 4, 753-775.
- Karen A. Mingst, Ivan M. Arreguin-Toft (2013). *Essentials of International Relations, 6th edition*. NY: W. W. Norton & Company, 86-92.
- Kaushik Basu (2017). *Trump's Gift to China*. Available through < <https://www.project-syndicate.org/commentary/trump-protectionism-chinese-global-leadership-by-kaushik-basu-2017-03>>, Accessed 3/5/2017 19:15.
- Kiyoshi Takenaka (2016). Japan PM says TPP trade pact meaningless without U.S. Available through <<http://www.reuters.com/article/us-japan-tpp-abe-idUSKBN13G2IK>>, Accessed 19/4/2017 10:00.
- Mark R. Amstutz (2005). *International Ethics: Concepts, Theories, and Cases in Global Politics. Maryland (USA): Rowman & Littlefield, 51.*
- Mark Leonard (2013). *Why Convergence Breeds Conflict*. Available through <<https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2013-08-12/why-convergence-breeds-conflict>>, Accessed 11/05/2017 21:15
- Merriden Varrall (2016). *It Takes Two to Thucydides*. Available through <<http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/it-takes-two-thucydides-15892>>, Accessed 21/4/2017 11:12
- Peter Baker (2017). *Trump Abandons Trans-Pacific Partnership, Obama's Signature Trade Deal*. Available through <https://www.nytimes.com/2017/01/23/us/politics/tpp-trump-trade-nafta.html?_r=0>, Accessed 3/5/2017 17:15
- Prashanth Parameswaran (2016). *What Would US TPP Withdrawal Mean?* Available through <<http://thediplomat.com/2016/11/what-would-us-tpp-withdrawal-mean/>>, Accessed 3/5/2017 22:05.
- Robert O. Keohane (1984). *After Hegemony: Cooperation and Discord in the World Political Economy*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Roger C. Altman và Richard N. Haass (2015). *Why the Trans-Pacific Partnership Matters*. Available through <<https://www.nytimes.com/2015/04/04/opinion/why-the-trans-pacific-partnership-matters.html>>, Accessed 2/5/2017 21:15.
- Roger Cohen (2016). *If the Trans-Pacific Partnership Crumbles, China Wins*. Available through <https://www.nytimes.com/2016/06/03/opinion/the-right-asian-deal-trans-pacific-partnership.html?_r=1>, Accessed 3/5/2017 16:15.
- Ryan Pickrell (2016). *Could A TPP Failure Spell Disaster For US Power In Asia?* Available through <<http://dailycaller.com/2016/08/22/could-a-tpp-failure-spell-disaster-for-us-power-in-asia/>>, Accessed 18/5/2017 10:05.
- Shintaro Hamanaka (2014). *Trans-Pacific Partnership versus Regional Comprehensive Economic Partnership: Control of Membership and Agenda Setting*. *ADB Working Paper Series on Regional Economic Integration*, No 46.
- Stephen S. Roach (2015). *The Sino-American Codependency Trap*. Available through <<https://www.project-syndicate.org/commentary/sino-american-codependent-relationship-by-stephen-s-roach-2015-09?barrier=accessreg>>, Accessed 10/5/2017 16:15.
- Straitstimes (2017). *US trade rep Robert Lighthizer says no return to TPP deal, wants bilateral deals in Asia*. Available through < <http://www.straitstimes.com/asia/se-asia/us-trade-rep-robert-lighthizer-says-no-return-to-tpp-deal-wants-bilateral-deals-in-asia>>, Accessed 8/6/2017 17:30.
- T. V. Paul (2004). *Introduction: The Enduring Axioms of Balance of Power Theory and Their Contemporary Relevance*, in T. V. Paul, James J. Wirtz, Michel Fortmann (ed.), *Balance of power : theory and practice in the 21st century*. California, USA: Stanford University Press, 2.
- Toluse Olorunnipa, Shannon Pettypiece, Matthew Townsend (2017). *Trump Revamps U.S. Trade Focus by Pulling Out of Pacific Deal*. Available through <<https://www.bloomberg.com/politics/articles/2017-01-23/trump-said-to-sign-executive-order-on-trans-pacific-pact-monday>>, Accessed 5/5/2017 17:03.
- The Economist (2016). *The collapse of the Trans-Pacific Partnership*. Available through <<http://www.economist.com/blogs/economist-explains/2016/11/economist-explains-14>>, Accessed 5/5/2017 16:20.
- The Economist (2017). *What is China's belt and road initiative?* Available through < <http://www.economist.com/blogs/economist-explains/2017/05/economist-explains-11>>, Accessed 15/6/2017 10:20.
- The Guardian (2017). *Malcolm Turnbull warns Asian leaders of 'a coercive China'*. Available through <<https://www.theguardian.com/australia-news/2017/jun/03/malcolm-turnbull-warns-asian-leaders-of-a-coercive-china>>, Accessed 8/6/2017 16:20.

Ylan Q. Mui (2017). *Withdrawal from Trans-Pacific Partnership shifts U.S. role in world economy*. Available through <https://www.washingtonpost.com/business/economy/withdrawal-from-trans-pacific-partnership-shifts-us-role-in-world-economy/2017/01/23/05720df6-e1a6-11e6-a453-19ec4b3d09ba_story.html?utm_term=.c2c4e4c466b9>, Accessed 2/5/2017 21:20.

Tiếng Trung

曹昆 (2017). 习近平 “两个引导” . Available through <<http://politics.people.com.cn/n1/2017/0220/c1001-29094518.html>>, Accessed 2/5/2017 23:15.

ON THE PREDICTION “POST TPP”, CHINA BENEFITS FROM THE LOSS OF THE UNITED STATES

Nguyen Ngoc Anh

*Center of Linguistics and International Studies,
VNU University of Languages and International Studies
Pham Van Dong, Cau Giay, Hanoi, Vietnam*

Abstract: Basing on practices, the theories of Structural Realism and Institutional Liberalism, this article first analyzes the prediction “*Post TPP*”, *China benefits from the loss of the United States* to highlight the different viewpoints on this prediction, and then presents the author’s opinion about this prediction. The article argues that TPP is one of the ways, not a reason, for the US to prevent China’s challenge to the world order led by US, therefore, it is unreasonable to regard TPP as a reason for the increase or reduction of power of the US or China. Without TPP, if determined, the US still has many other workable solutions.

Keywords: TPP, Structural Realism, Institutional Liberalism, US, China